
Asztalos Morell Ildikó**Hárfák**

Mikor szűnt meg
a lég zizegni,
halt el az égi ének?
A tánc mikor meredt
mozdulattá, a becézés
keresetlen szóvá,
mely üresen koppan
fehérlő falakon?

Meddig őrzöm bőrömön,
ujjaid szomjas párnáit,
szemed éhező tüzét,
a nap tétova, hitetlen
lángolását az úton, amint az est
a parki pad padkáján átbukik?

Megszólalnak-e még a hárfák
északi fényes nyári éj hajnalán?
Az idő megáll,
A csend beleszakad a térbe.
Elsüketül a lét.
A világ nagy dobbanás,
benne apró porszemmé oszlik
az értelem,
lényegtelenül a dal,
a mag protonja
céltalan koppan az éjben.

A mindenség vérző végtelenén,
az üresség fájdalma tátong.
Kráter, seb a föld színén
beszív, kereng velem.
Testem mágnes abroncsát
rántja, vonzza.
Lábam erőtlen, súlytalan.
Szívem testem felett lebeg,
lüktet, dübög, ordít.

Az út macskakövébe szorítva
céltalan csikorog egy villamos
fényesre csiszolt sínje járatán.
A lilakörmös pultos lány
unott mozdulattal üti be
elveszett életünk számláját
a pénztárgépbe.
A visszajáró apró
pördülve gördül ki
az elkopott perselyen.

Elnyom kötözve,
fröcskölő aortánk pulzusát
tétovázva rejtjük szívünk
raglán kabátjába.
Lelkünk a szakadék szélén kuporog,
az időtlen ég kapuját
bálványként bámulja.
El kell fogadnom -
hiányodban - magam.

Vály Sándor kubista sorozatának Cubiscit Natura
Morta 1. m ve

Csak én

Imák vizei mentén ballagva
Mennyek gyászba zárt ajtai
Kitárulnak világló sugárban.
Lelked zenével tölts meg a leget
Az egekig érsz
Cseresznyefák fehérrel
megszentelt virágzásában.
Akác mézillatát lélegzed,
A te hangod telíti meg a madarak tüdejét
Te lendited szárnyaikat lebegésbe
Te vagy a szél, mi arcomat simítja.
De te vagy az Út is,
Mely lábam sajdítja,
kövé merevítve kezem és nyelvem
Súly, mi fagyva és némán
húz le a mélybe.
Pedig csak én állok itt áldásra várva
A vágy meztelen szégyenében remegve.
Csak én vagyok
Akivel játszik a szél,
Akit Csúfol, nevet, Amint esőtől záporozva
Örvénylik tovább
a fájdalom viharzó magasságaiba.
mehetnék
Elengedés
Hogy elmentél
csenddé foszlott a fel nem tett kérdés,
az elmulasztott simogatás
bőröm égeti.
Nesztelen átölel a félelem.
A nap utolsó ereje
rőzsás csíkot dob át a túlparttól.
A fény legerősebb ott
ahol megtöri az árnyék sötétjét.
Szellő lehelete fújja sodorja
a folyó fodrozó tükrén
lelkünk papírhajón billegő mécsesét.
Hagyom, hogy az éj gyűrűző sötétje
elnyelje emlékképed,
kezed érintését a kezdetek kezdetén.

Trapéz

Léted vékony szálán lebegsz Lépést vétve
Zuhanásod
éjmélyi csend
Bénít a vágy a fény után
a túloldalon.

Szeráfok

Álmok törött vonója
tehetetlenségbe béklyózva fadarabként földre hull.
Zuhatag felett fénylő szeráfok lebegnek.
A hallhatatlanság hangtalan megnyilatkozik.
Szívem csillárja kéklő éjben lebeg.
Kinyújtja karját az elérhetetlen értelmé vesztett végtelen.
Vakító fehér súlytalanság
készítet kételkedésen túli
tisztító tűzével,
ugorjak.

Zuhanás

Zuhanásod a mélybe hangtalan, végtelen.
Ne felejtse,
ez csak egy gondolat.
Remény megéri az éjben, köd szertefoszlik.
Kegyelet szárnya megéri.
Játszi fény szivárványkereket
vet az éjben.

Rejtekek

Gyermekkorom rejtekét vörös lángok tépdetik.
Légvárként oszlik égbeszálló párák sóhaján

Kiürített szobák

A falon kopott a festés, benne repedés. Gyerekrajz a sarokban, ahol a szekrényem állt. Pók hálója leng a sarokban. A szárnyas ajtó félig nyitva, átlebeg rajta régmúlt nevetés. Pince vasajtaja csikorog a ház oldalán. Méregzöldjén áttört a rozsdá barna foltja. A lépcsőfok le a mélybe eltörött, már nem javítja ki senki. Halálraitélt, tárgyaltan kongó, fájó anyaöl. Buldózeráldozat.

Az elmúlás cseresznyés kertjében. Hátrahagyott, gazdátlan. Láncra vert kutya vonyít, kapar, reszket. Az utolsó jó szó, simítás után. Elhagyott ketrecén meggörbült rács kallantyúja. Elfajtott vágycsók. Cserbenhagyott sóhajok. Reménytelen menekvés. Rémálom, vergődés. Sikamló, kúszó kígyók a küszöbön. Elárasztják az előszoba vörös betonkővét, felmásznak a gyerekszoba falán. Angyalszárnyon menekülök, lebegek a rét felett. Lassított felvételben, testem mázsányi acélpáncél, húz lefelé láncba vert karom. A ház a kerttel kettéhasadt. A föld megnyíló barlangjába süllyedő ház. Széttördelt falaiból padlódeszkák türemkednek a szakadék fölé. Vasabroncs, mint szíj fűzi egybe lent, s az ökök kettéhasította a házat a kerttel. Puha, fehér selyemsállal egybefonom apám s anyám, hogy haragjukban megbékéljenek. A gyűlölet szeretetté váljon általam, bennük és bennem, ki vonzalmuk gyümölcseként teremtettem a létre.

Gyerekszobámban falak börtöne, hűsít rekkenő nyári hőség, párás alkonyán. Anyámmal játszunk, hogy kincset keresünk. Lógó kabátok zsebét kutatva néhány forint után, hogy teljen tejre másnap is. A sütőben sült krumpli, illata édes. Vajjal szétolvad a számban, Anyám ölében kuporogva a széken. Apám a kertben ás, hogy a barack leve mézízű legyen, s amint majd szürcsölöm nedvét önfelédten, forró nyár párálló hajnalán, fáradt önelégültséggel megáll. Körötte kajszin barackfák rózsálló virágfátyolba burkolják a fekete, barna, göcsörtös ágakat. Ablakrácsos át lila, csábos íriszek virítanak. A kőkockás járda túloldalán, fent a szénpadlós, lomos tetőn a padlás billenős ablakába támasztott létra legtetetején kucorog lelkem gyermeke. Előtte kitarul az ég a völgy felett. S a távol mesés holnapot integet. A feledés kulcsát átadva az enyészet gyászos angyalának, a hasadék a padlón tovább szakad, mint a kórházi ágyban magára hagyott aprócska gyermek, bámul reményt feladva a folyosó koppanva visszhangzó fekete-fehér kockás csempés padlózatán lassan távozó anyja után. Lesve a dombon túli színes háztetőkön is túla. A kulcs göröcsös szorítását engedve léptem át, tétován reszketve a felnőttkor fényártól vakító ajtaján.

A túlélés fájdalma

Berzser fotelben kucorog a gyerekkor. A viharban csikorog a fehérre mázolt kerti függőágy. Kanári verdes kalitka hintaján. A páncéltökés zongora fekete frakkos hátában tántorg a húrozat. Gonosz játszmák ketrecében megkövült szívek a redőny csikra eresztett bordái közé szorultak ismételve sérelmeik halmazát a gramofon recsegő foxtrotjtárára. Egy ölelésre vágyom, anyám sikolyán apám szigorán túl.

Tisztes Alkony

Az egykori Podmanitsky kastély parkja udvarán a Tisztes Alkony Idősotthon és Ápoló Intézet ötszázhatvan ágyát a bánat sötétje nyomja. Nincs itt rehabilitáció. Ez az utolsó stáció. Egy kerekesszék hetven betegre. Ki még él, két nővér, ha bírja emelje.

- Annus néni! Megette a vacsorát?
- Deb túl jól van - ismételtgeti Ketteske a szobatárs állát ritmusosan melléhez veregetve.
- A redőny-rodliból készült emelő az előző szoba ágyán maradt!
- Hogy kelljek fel ha kellene?
- De már minek?
- Ha nem iszom, pisilni se kell!
- Csak kaki ne jöjjön!
- Mert nincs, aki a pelenkát leveszi...
- Ma van hat hónapja, száznyolcvanhatodik napja, hogy bezártak.
- Várj angyal, várj még egy kicsit!
- Csak hadd búcsúzzak el!
- Húgom, téged szerettelek!
- Simítsd még kicsit a kezem.
- Hat hónap, száznyolcvanhatodik napja fekszem itt.
- Húgom, téged szerettelek...

Kacagó lányok szaladnak át a majdan a pólai tanyán, incselkedve, ki ér fel hamarabb a veranda fehéroszlopos teraszára a virágdombos lépcső tetejére, karjukban mezei illatokkal édes a tarka csokor. A pünkösdirózsás szürkületben lassan megindul a tücskök lüktető szerelmi éneke. Távolban kutya vonít társa után.

- Felülnék, húgom, de kötél nélkül nem bírok.
- Csak fekszem itt, sírni már nem tudok.
- Kis cókómókom, otthonom!
- Ezt tették velem. A saját lányom!
- Édes jó fiam, jövök hozzád! Mindjárt, csak kicsit várj!
- Húgom, téged szerettelek.
- Fogd csak a kezem, simogasd kedvesem.
- Már innen csak a halálba visz az út.
- Kis házam, szobám, többé nem láthatom.
- Deb túl jól van, Deb túl jól van! - ismételtgeti Ketteske, a szobatárs, állát ritmusosan melléhez ütögetve. - Deb eszik, Deb iszik- Dem túl jól van!

A harmadik ágyon az asszony a semmibe meredt tekintettel fekszik mozdulatlan.

A megrekedt csendbe sikító sziréna üt sívító szakadékat:

„Takarítószemélyzet a harmadikra! Takarítószemélyzet a harmadikra! A harmadikra!”

- „Felülnék, de kötél nélkül nem tudok!”

Az oldalszobákból kiáradó fénycsókákban rothadó ürülékkel és vizelettel áztatott pelen-

kák éles szagában fürdő szürkülő folyosó a haldoklók magányos sóhajától visszhangzik. Sziréna fénye lüktet. A kórtermekben kábult szemű mazsolaarcú, csontbőr nénikék, egykor sudár asszonyok, kik becézgetve, csókolgatták kised gyermekük, megigézve a más világ furcsa, fekete angyalai által, szemükben révület. Itt már csak testük fekszik, tehetetlen, pisiben, kakiban. Ez a test már csak csőbőr, melyben a vér lassan megalvad, mire végre a szellem megszabadul megposhadt, szétaskozt bortönéből. A révület purgatóriumában, ahova a lélek már hálni is alig jár, végre szép arcú ősz asszony, amolyan „úrino”, három gyerek anyja, kedvesen válaszol:

- Tudja, Annus néni hol hált, hol lehet a kopott, régi redőny ródlí, melyik vaságy szélén keressem.

A kórteremben Annus néni anyám kezét szorítja.

Szaladnak kéz a kézben a mezőn, anyámmal, Floki kutya hátára fordul, s Misi pulyka haragosan szalad utánuk. A konyhából sült illata száll:

- Nagymama, csak nem már megint kacsa?

Az ágyhoz kötöm a redőny ródliból készült leukoplaszttal leragasztott kötelet.

- Annus néni üljön fel, egyen!

- Felülnék angyalom, de már nem akarok!

Az ágy mellett a nachtkasztlin megmeredt a kiömlött pépes paszuly.

- A protézisem eltűnt, még az előző helyen.

Annus néni legyint:

- Megmondtam, nekem nehogy akarjanak újat készíttetni. A nővér kidobta. A pohárban volt a nachtkasztlin...

- Megyek már fiam, megyek! Csak még egy kicsit várj! Megyek!

- Sára húgom, téged szerettelek!

A negyedik ágyon fiatal nő.

- Lebénult a lábam. Jární egyedül nem bírok. Megkérném, hozzon kávé az automatából. Megfizetem.

Lent a főbejáratnál cigarettázó, vékony férfi, loncsos nadrágban.

- Csak egy százast cigire kisasszony! Fillérem sincs, különben nem kérnék.

Fenn a folyosón tekergő öregúr:

- Katonák, előre! Éljen a szabadság! Éljen a haza!

- Merre tovább kapitányúr?

- Fáj a lábam, angyalkám, igazítsd már meg!

A takaró alatt elüszkösödött lábcsonk, csontbőr, deformálódott csökevény, bokából kifordulva.

- Úgy fáj! Olyan nagyon fáj! Csak úgy dobálják.

Ez már nem kórház. Kórlap sehol. A fájdalomcsillapító nem jár az ellátmányban. Már nincs rehabilitáció, nagy itt a pankráció! Két nővérre hetven beteg a folyosó hermetikusan elzárt két oldalán.

Ki ide belépsz, hagyj fel minden reménnyel. Innen se ki, se be, az üvegajtó, ha jární tudnál, kóddal zárolt. Egy kerekese szék hetven betegnek. Gyöngyfüző foglalkozás, az ön-teleportálni tudóknak. Ott tévét is nézhetnek. megsavanyodott baracklé.

Annus néni osztályos hálóingjén ételmaradék megkeményedett. A hálóing benne van az ápolási költségben. A családtagoknak nem kell ruhát hozzanak. A nyugdíj épp elég az ellátási díjra. Így ez nagyon praktikus. Igazán jól ki van találva.

A Ketteskéhez érkezett férfi vendég megette Ketteske vacsoráját. Aztán, mint ki jól végezte dolgát se szó se beszéd hirtelen az ágyba dőngette.

- Deb jó nagyon! Deb jó nagyon! - mormogja Ketteske, állát mellének ütögetve fényre gyúlt szemekkel. A férfi Ketteske két karját a feje felé szorítva láthatólag élvezte az aszszony kiszolgáltatott vergődését. Kajánul felkacagott:

- Na mi van te hülye!

- Na mi van? Most muzsikálj!

- Innivalót nem adtak?

- Mért bántja a szegényt? Hívom a nővért!

- Maga meg mit pofázik bele!

- Dögölj meg te rohadék!

- Innivalót nem adtak? A francba is! Eltűnök. Minek is jöttem ide. Te hülye debilis! Tudtam, hogy ez lesz!

A kórterem homályát mély sóhajtás nyeli magába, amint az üvegajtó a férfi után csikorogva bezárul.

- Deb jó nagyon, Deb jó nagyon.

A kórteremben a falak üresek. A kopott kórházi asztalon a megdermedt tegnapi kása foltja sárgállik.

- Jaj húgom! Felakasztanám magam. Tudom is hogy hogy. Kiugornék az ablakon, A redőny gurtin a fűtőtestre akasztva magamat!

- De felkelni sem bírok! Hat hónap. Százhatvanhat nap tizenkilencedik órája.

- Kis otthonom, kis motyóm! A konyhában ég a gázsparhelt platnija, pite sült, finom diósbeigli, a kotyogóban bugyog a kávé.

A száznegyvenhármas ágyon Annus néni göcsörtös májfoltos kidolgozott eres keze anyám kezébe fonódott. Anyám karját simogatva melengette:

- Én is szeretlek téged. Nem itt akartalak volna viszontlátni! Nem hagyom, hogy itt maradj!

- Ugyan hagyjad már húgom! Ezt a kicsit már kibírom... Már megyek fiam! Csak várj egy kicsit!

A rákospalotai ház udvarán Lackó még kisfiú. Kacag, nevetgél:

- Anya fogjál meg! Úgy sem érsz utol!

A kongó folyosón kimenet, vajúdó lelkek kórusa skandálva száll mozdulatlan méltósággal a mennyboltozat felé. Van, kinek fia adta el házat feje felől, másnak lánya külföldre költözött, harmadiknak párja itta el vagonát.

Intézeti hálóingben, Annus néni meggémberedett lábán véres, sebes a sarok, álla beesett.

- Már tudom a fogsorom hol lehet! Pongyolámba tettem, de lányom elvitte, mikor intézeti hálóinget kaptam!

Az ápolási díj az intézeti hálóinggel együtt pontosan hetvenkilencezer nyolcszázkilencven forintba kerül.

- A francba fogom a szart mosni a kukába vele!

- Nem bírom idegekkel az öreglányt meg a sirámaid!

- Oszt ki győzi a furikát ide-oda. Ki bírja fizetni a benzint manapság! A svájci bankkölcsön nem két fillér.

A leltár elkészült:

- Volt férjem, két gyerekem, munkám, kenyerem.

Harangok konganak, tátong az üresség oltára, fényárban úszik az égi súlytalanság baldachinos páholya.

- Magam mögött hagyom bokám s benne ott ragad a fájdalom, vele kilencvenhárom év, két háború!

A volt Podmanitsky kastély kipucolt épülete mögötti parkban a Tisztes Alkony lebugygyant betontömbjének száznegyvenhármasszáz ágyához aznap éjjel nem hívtak papot.

Annus néni, hajnalban, Lackó fia kezét kezével átfonva, hat hónap, százhatvan kilenc nap után hangtalan az égbe költözött.

Ahol a madár sem jár, piros-lila házak, apró ablakok, gyertyafény, vacogó alkonyok.

Utolsó garasod boltban hagyod. Üresen tátong a polc. Liszt, só elfogyott. Az úton a kútól hazafelé a víz a kannából kilötyög, hús súlya le a sárba. A kicsi korgó gyomrában ökölbe szorult éhes álom. A kályha lyukas csöve visszaleheli a szoba csípős sötétjébe a nyomor Adományruháinak Mérgező poliészter füstjét. Tehetetlen tétlenség. Átka kérdőjellel meredt. Fagypontra alatta, háromezer forintért egy mázsa fa, egy családnak egy hétig elég. S ha a 22800 nem elég. A hiba a tiéd. A repedt ablakon át. Az udvar szemetes hajlatán csóré fiúcskák sörös dobozból eszkábált talicskát kergetnek. Mire fiad felnő zsebében a bicska kinyílt. A falu szélén a kocsmáros nem szolgál hitelbe, s ha megteszi, vissza duplája jár. A munkát mit hirdettek már betöltötték s ha nem is, a huszonnyolcezerből hogy telne a buszra a városba be. Hiába adtad fiatal éveid a bánya mélyének, Csak fél tüdőd vitte el, s megmaradt féllel ugyan kinek kellenél. Saját fiad megver, ha nem fizetsz. Fogad sincs, nem hogy merszed. Falu végén már nem jár a busz, A lámpák kialszanak Az EON rég kikötötte, végül ott állsz, és hordod a fát. A másét, akárkiét. Ott ahol a madár sem jár.

**Vály Sándor kubista sorozatának Cubiscit Natura Morta
24. m ve**